

6 Μαρτίου 2015

Φύση, αυτάρκεια και απελευθέρωση από τα δεσμά της φθοράς

/ [Πεμπουσσία](#)· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Οι Απόστολοι, μιμούμενοι τη ζωή του Χριστού, έζησαν μία ασκητική ζωή χρησιμοποιώντας μόνον τα προς την «χρείαν». Όπως διαβάζουμε στον λόγο του Αποστόλου Παύλου: «Έχοντες διατροφάς καί σκεπάσματα,

τούτοις αρκεσθυσόμεθα. Οι δε βουλόμενοι πλουτείν εμπίπτουσιν εις πειραμόν και παγίδα και επιθυμίας πολλάς ανοήτους και βλαβεράς, αίτινες βυθίζουσι τους ανθρώπους εις όλεθρον και απώλειαν» (Α' Τιμ. 6, 8-9)^[1]. Η ερμηνεία της «αυτάρκειας» του Παύλου αποτελεί πηγή έμπνευσης σε όσους ακολούθησαν σε μία ιδιαίτερη συνύπαρξη με τη φύση.

Στην Κυριακή Προσευχή, που παρέδωσε στους ανθρώπους ο ίδιος ο Χριστός, διατυπώνει λόγο για άρτο επιούσιο και όχι για απεριόριστο, «τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον» (Ματθ. 6,11). Η υπαρξιακή πρόταση που ο Ιησούς διδάσκει είναι να προσεύχονται οι άνθρωποι για τα βασικά και τα απαραίτητα για «σήμερον» και μάλιστα για όλους και όχι για την πολυτέλεια με αγωνιώδη τρόπο.³⁹ Υπό το πρίσμα μίας διαφορετικής ερμηνείας, προσευχόμεθα και για πνευματική τροφή, τόση ώστε να αφομοιώνεται καθημερινά, δεχόμενοι την τέλεια ούτως ειπείν παράδοσή μας στην ευθύνη του Χριστού ως νοηματοδοτούντα την ύπαρξή μας. Εδώ όμως τίθεται το ακόλουθο ερώτημα: πόσο απέχει η καθημερινή καταναλωτική συμπεριφορά από την ευχαριστιακή και ασκητική χρήση της κτίσης και πώς μπορεί να συμβάλει ο άνθρωπος στη σωτηρία της κτίσης;

Η λελογισμένη χρήση του επιούσιου άρτου στηρίζεται και στην Πρόνοια του Θεού. Ο Άγιος Αντώνιος διδάσκει πως «η διακρατούσα του κόσμου, του Θεού Πρόνοιά εστί. Και ουκ έστι τόπος ουδείς έρημος της πρόνοιας», στηρίζει και συντηρεί ολόκληρο τον κόσμο.⁴⁰ Με ενδιαφέρον, επίσης, συναντάμε τα λεγόμενα του Αποστόλου Παύλου: «Η γαρ αποκαραδοκία της κτίσεως την αποκάλυψιν των υιών του Θεού απεκδέχεται» (Ρωμ. 8,19).

Η κτίση ευρίσκεται σε μία κατάσταση αναμονής, περιμένοντας τη λύτρωσή της. Αυτό βέβαια είναι μία συνθήκη υπαρξιακής ετοιμότητας, που θα συμβεί τη στιγμή της δόξας του Κυρίου στα έσχατα. Τότε θα πραγματοποιηθεί η οριστική ρύθμιση των σχέσεων του ανθρώπου με τη φύση. Μέχρι εκείνη τη στιγμή όμως, η κτίση μένοντας υποταγμένη στον άνθρωπο, αντιμετωπίζει τις αρνητικές συνέπειες της στάσης του και προς τον ίδιο τον Θεό.⁴¹ «Οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν» (Ρωμ. 8,19).

Ενδιαφέρουσα ερμηνεία αυτών ακριβώς των λόγων του Αποστόλου Παύλου δίδεται και από τον Φιλ. Σέρραρντ, ο οποίος εξηγεί πως «αυτό που είχε στο νου του ο Απ. Παύλος όταν έλεγε πως όλη η κτίση αποκαραδοκεί και συστενάζει, ζώντας με την ελπίδα της απελευθέρωσης από τα δεσμά της φθοράς και αναμένοντας την αποκάλυψη των υιών του Θεού, περιμένοντας τον άνθρωπο να τη μεταμορφώσει σ' ένα κοσμικό Ναό λατρείας και δοξολογίας, είναι πως η κτίση εξαρτάται από εμάς. Η κτίση ζει από τη δική μας ζωή. Μέσα από τη θεολογία του, ο Απόστολος των

Εθνών, ο Παύλος, [\[2\]](#) [\[3\]](#) [\[4\]](#) [\[5\]](#) φανερώνει τη στενή σχέση μεταξύ ανθρώπου και κτίσης, η οποία έχει ως κοινό σκοπό τη σωτηρία. Στα έσχατα, ο νέος κόσμος, θα απαλλάξει τον άνθρωπο και την κτίση από τη φθορά του υποκείμενου σε έναν παρά φύσιν ηδονισμό κόσμου. Και τότε ο κόσμος θα επανέλθει στην πρωταρχική παραδείσια κατάσταση.[\[6\]](#)

Η παράμετρος που γίνεται απολύτως κατανοητή σε όσους μελετήσουν τη διδασκαλία για το περιβάλλον μέσα από την Καινή Διαθήκη, είναι η αγάπη του Θεού για τον άνθρωπο και τον κόσμο. Ο Ιωάννης διδάσκει: «Οχτώ γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτού τον Μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις αυτόν μη απόλυται, αλλ' έρη ζωήν αιώνιον» (Ιω. 3:16), για να εξηγήσει ο αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας Αναστάσιος ότι με δική Του πρωτοβουλία έχει αποκαλυφθεί το μυστήριο του Τριαδικού Θεού. Ο τρόπος της αποκάλυψης είναι ασύλληπτος για την ανθρώπινη σκέψη, αντίληψη ή διαίσθηση. Αυτή η αγάπη προσλαμβάνει την ανθρώπινη φύση με τη Σάρκωση του Λόγου, του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος: «Και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν» (Ιω. 1:14), ώστε διά του Χριστού να διαμορφωθεί μία «νέα κτίσις». [\[7\]](#)

[\[1\]](#) **Μπαλατσούκας, 1996, σ. 170.**

[\[2\]](#) **Αρχιμανδρίτης Γεώργιος, 1998, σ. 31.**

[\[3\]](#) **Νικολαΐδης, 1990, σελ 49.**

[\[4\]](#) **Μαράς, 2008, σ. 154.**

[\[5\]](#) **Σέρραρντ, 1994, σ. 25.**

[\[6\]](#) **Μαράς, 2008, σ. 154.**

[\[7\]](#) **Γιαννουλάτος, 2005, σ. 194-195.**

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «Αρχή της Αειφορίας και Ορθόδοξο ήθος: Μία νέα προοπτική στην οικολογική ηθική», του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡ. ΤΣΟΥΡΑΠΑ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.